

STANDARDY POMOCY DZIECKU W SYTUACJI ROZSTANIA RODZICÓW

PORADNIK DLA RODZICÓW
I PROFESJONALISTÓW

WARSZAWA 2019
WYDANIE I

SPIS TREŚCI

Wstęp 3

I. Preambuła 5

II. Dziecko 6

III. Rodzice 7

IV. Placówki oświatowe 8

V. Instytucje pomocy społecznej 9

VI. Sąd 10

VII. Służba kuratorska 12

VIII. Opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów 13

IX. Policja 14

X. Ochrona zdrowia 15

XI. Organizacje pozarządowe 16

Zakończenie 16

„Rybeńka” - bajka dla dorosłych i dzieci 17

WSTĘP

Rozstania rodziców są istotnym problemem społecznym. Ze statystyk wynika, że na przykład w 2017 roku co trzecie małżeństwo się rozwiódło. Statystyki te nie uwzględniają rozstań związków nieformalnych. W Polsce brakuje interdyscyplinarnego, systemowego wsparcia dla rodziny w sytuacji rozstania rodziców. Skutkuje to wydłużeniem postępowań sądowych, niedostatecznym zadbaniem o potrzeby i interesy dziecka, zachwianiem modelu rodziny.

Kierowane w Państwa ręce „Standardy pomocy dziecku w sytuacji rozstania rodziców” są zbiorem informacji mających pomóc dziecku i rodzicom w sytuacji rozpadu rodziny. Pierwszoplanowym celem poradnika jest przekazanie wiedzy i wskazówek zabezpieczających potrzeby i interesy dziecka. Wiedza ta jest niezbędna zarówno rodzicom, jak i profesjonalistom, których zadaniem jest ochrona dziecka znajdującego się w procesie rozpadu rodziny.

Naszym celem jest, by te „Standardy” służyły ochronie potrzeb i interesów dziecka, a nie były używane do realizacji własnych interesów w konflikcie pomiędzy rodzicami.

Instytucje zaangażowane w podejmowanie działań chroniących dziecko powinny uwzględniać przede wszystkim jego interesy i potrzeby.

Genezą powstania „Standardów” była konieczność scalenia i wykorzystania dobrych praktyk wypracowanych przez osoby pomagające dziecku i rodzinie. Wiedzę na ten temat uzyskaliśmy od doświadczonych ekspertów: z organizacji pozarządowych, od prokuratorów, sędziów, kuratorów, biegłych sądowych, policjantów, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, mediatorów. „Standardy” były również konsultowane m. in. z Polskim Towarzystwem Psychologicznym oraz Instytutem Ekspertyz Sądowych im. Prof. Jana Sehna w Krakowie. Z otrzymanych od profesjonalistów ankiet wynika konieczność zadbania o warunki ich pracy i dostosowanie obciążenia pracą do możliwości

działania. Ważne jest też uzyskanie wsparcia organów rządowych dla rozwiązań systemowych problemu pomocy dziecku w sytuacji rozstania rodziców.

Każdy przypadek dziecka i rodziny w procesie rozstania należy rozpatrywać indywidualnie, ale na potrzeby „Standardów” uwzględniliśmy różne sytuacje i ich charakterystyczne elementy, by móc usystematyzować formy pomocy. Podkreślić należy, że sytuacją szczególną jest wystąpienie w rodzinie przemocy.

Opracowane „Standardy” i dalsze działania z nimi związane są podejmowane w ramach Forum (www.standardyrozstania.pl). W skład Forum wchodzi następujące organizacje: ITAKA - Centrum Poszukiwań Ludzi Zaginionych, Komitet Ochrony Praw Dziecka, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ PTP, Robert Ofiara Kancelaria Adwokacka, Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna „Uniwersytet dla Rodziców”, Stowarzyszenie Biuro Obsługi Ruchu Inicjatyw Społecznych BORIS, Stowarzyszenie Mediatorów Rodzinnych, Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”, Stowarzyszenie OPTA. Wypracowany na tym etapie dokument jest pierwszym krokiem na drodze prowadzącej do poprawy sytuacji dziecka i rodziców w procesie rozstania, a także wstępem do dyskusji i dalszych prac. Planowane działania Forum to pokazanie problemu, zainicjowanie dyskusji, wymiana doświadczeń i poszukiwanie rozwiązań w środowisku rodziców i profesjonalistów, w tym także współpraca z Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Liczymy także na Państwa udział w projekcie i jesteśmy otwarci na pomysły, propozycje rozwiązań, komentarze i refleksje.

STANDARDY POMOCY DZIECKU W SYTUACJI ROZSTANIA RODZICÓW

I. PREAMBUŁA

Rozstanie rodziców jest sytuacją obciążającą emocjonalnie dziecko. Sposób, w jaki rodzice się rozstają, ma wpływ na jego przeżycia i rozwój psychofizyczny. Im większe obciążenie dziecka konfliktem rodziców, tym większe jest prawdopodobieństwo wystąpienia skutków psychologicznych, takich jak: zaburzenia poczucia bezpieczeństwa, zaburzenia zachowania, zaburzenia emocji. Po stronie rodziców leży odpowiedzialność za to, aby ich rozstanie nie oznaczało dla dziecka rozpadu rodziny i nie wpływało w sposób negatywny na jego rozwój społeczno-emocjonalny oraz funkcjonowanie w życiu dorosłym.

Obowiązkiem dorosłych i instytucji, takich jak: placówki oświatowe, instytucje pomocy społecznej, sądy, służba kuratorska, opiniodawcze zespoły sądowych specjalistów, policja, służba zdrowia i organizacje pozarządowe jest zapewnienie dziecku możliwie najlepszych warunków do rozwoju.

II. DZIECKO

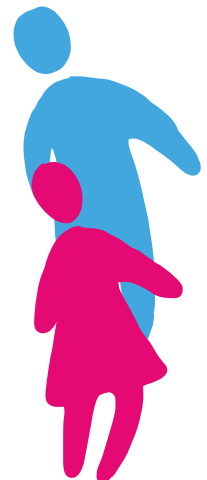
1. Dziecko kocha oboje rodziców - nie każmy mu wybierać między nimi.
2. Dziecko ma prawo do wychowywania i kontaktów z obojgiem rodziców, nawet jeśli rodzice nie mieszkają razem¹.
3. Dziecko ma prawo do nierozwalnej więzi z rodzeństwem oraz do kontaktu z dalszą rodziną ze strony obojga rodziców.
4. Dziecko niezależnie od rozstania rodziców potrzebuje miłości, bliskości z obojgiem rodziców, stabilizacji, przewidywalności, bezpieczeństwa, w tym bezpieczeństwa materialnego. W sytuacji rozstania zmianie ulega jedynie natężenie poszczególnych potrzeb. Decyzje dotyczące dziecka powinny być oparte na tych kryteriach.
5. Dziecko ma prawo do przeżywania rozstania rodziców na swój sposób oraz wyrażenia własnego zdania i bycia wysłuchanym.
6. Dziecko nie powinno czuć się winne z powodu rozstania rodziców.
7. Dziecko potrzebuje zrozumienia tego, co się dzieje i jak będzie wyglądało jego życie w przyszłości.
8. Dziecko ma prawo do życia bez wszelkich form przemocy i natychmiastowego jej przerwania w sytuacji doświadczania przemocy. Każda informacja przekazywana przez dziecko o krzywdzeniu jest podstawą do interwencji służb.
9. Dziecko potrzebuje dobrego obrazu obojga rodziców. Okazywanie wrogości drugiemu rodzicowi w obecności dziecka niszczy ten obraz. W sytuacji, gdy dziecko jest świadkiem agresywnych zachowań, ono także staje się ofiarą przemocy.
10. W sytuacji przemocy względem dziecka obowiązkowe jest uruchomienie procedury „Niebieskie Karty”.

¹ Art. 9 Konwencji o prawach dziecka,
Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.

III. RODZICE

1. Niezależnie od rozstania rodzice nadal mają prawa oraz obowiązki i są odpowiedzialni za przebieg rozstania i ochronę potrzeb i interesów dziecka.
2. Rodzice chronią i wspierają dziecko poprzez zgodne działania oparte na wspólnie wypracowanym planie opieki rodzicielskiej. W przypadku trudności w wypracowaniu tego planu rodzice mogą skorzystać z pomocy mediatora.
3. Obowiązkiem rodziców jest zrozumienie perspektywy dziecka i nazwanie jego potrzeb.
4. Zadaniem rodziców jest zadbanie o bezpieczeństwo dziecka poprzez przekazywanie mu zrozumiałych informacji w taki sposób, aby dziecko nie przeżywało konfliktu lojalności.
5. Zadaniem rodziców jest podjęcie działań w celu utrzymania dotychczasowego standardu życia dziecka.
6. Rodzic dba o dobre kontakty dziecka z drugim rodzicem.
7. Relacja rodzic - dziecko jest podstawą do prawidłowego rozwoju dziecka także w sytuacji rozstania rodziców. Instytucje pełnią rolę pomocniczą dla rodziny.
8. Zalecane jest korzystanie z pomocy i wsparcia psychologicznego dla rodziców, na przykład poprzez korzystanie z psychoterapii indywidualnej, warsztatów psychoedukacyjnych lub grup wsparcia dla rozstających się rodziców, indywidualnych konsultacji psychologicznych lub wychowawczych, porad prawnych, mediacji.
9. Niedopuszczalne jest bezpodstawne wykorzystywanie instrumentów prawnych i okoliczności w celu zdyskredytowania rodzica i odciążenia go od kontaktu z dzieckiem.
10. O formalnej sytuacji dziecka i ewentualnym postanowieniu sądu w tej sprawie rodzice informują instytucje mające kontakt z dzieckiem, zwłaszcza placówki oświatowe.
11. Rodzic wykonuje orzeczenia sądu w taki sposób, by dziecko, w miarę możliwości rozwojowych, je zaakceptowało i zrozumiało.

IV. PLACÓWKI OŚWIATOWE

a b c

1. W sytuacji rozstania rodziców, placówka oświatowa ściśle współpracuje z rodzicami i ma na uwadze ochronę potrzeb i interesów dziecka i jego kondycję psychiczną².
2. Placówka oświatowa motywuje rodziców do skorzystania z pomocy psychologicznej, psychoedukacji, mediacji rodzinnej i informuje o możliwych formach wsparcia dla rodziców i dziecka zarówno na terenie szkoły, jak i poza nią.
3. Pomoc psychologiczna jest uruchamiana z inicjatywy rodzica, dziecka, nauczyciela, dyrektora czy też innych pracowników szkoły. O potrzebie pomocy psychologicznej dla dziecka informuje się rodziców³. Natomiast do przeprowadzenia diagnozy i wskazania rozwiązania problemów dziecka przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną potrzebna jest zawsze zgoda rodzica lub sądu⁴.
4. Nauczyciel pracujący z dzieckiem, którego rodzice są w sytuacji rozwodu, współpracuje w tym zakresie z pedagogiem i/lub psychologiem.
5. Placówka oświatowa wspiera nauczycieli w pracy z dzieckiem będącym w sytuacji rozstania rodziców.
6. Placówka oświatowa postępuje zgodnie z orzeczeniem sądu. Rada pedagogiczna powinna domagać się dokumentów potwierdzających dotychczasowe postanowienia sądu w sprawie dziecka⁵. W przypadku braku zgodnego działania pomiędzy rodzicami dotyczącego spraw dziecka, zwłaszcza w zakresie opieki psychologicznej i realizowania kontaktów rodzicielskich - szkoła informuje o tym sąd.
7. Placówka oświatowa informuje sąd i ośrodek pomocy społecznej w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.
8. W przypadku przemocy wobec dziecka lub rodzica, placówka oświatowa wszczyna odpowiednie procedury mające na celu zatrzymanie przemocy i obligatoryjnie uruchamia procedurę „Niebieskie Karty”.
9. Zapisy z tego rozdziału stosuje się także do żłobków i placówek opieki nad dziećmi.

V. INSTYTUCJE POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Instytucje pomocy społecznej w przypadku stwierdzenia kryzysu w życiu rodziny związanego z rozstaniem rodziców, wykorzystując swoje zasoby, w tym specjalistów, diagnozują, monitorują i udzielają pomocy rodzinie, zwłaszcza poprzez: konsultację i poradnictwo specjalistyczne, terapię i mediację, usługi opiekuńcze i specjalistyczne, a także pomoc prawną – w szczególności z zakresu prawa rodzinnego⁶.
2. W przypadku podejmowania działań instytucje pomocy społecznej, przeprowadzając wywiad środowiskowy, wnikliwie sprawdzają sytuację dziecka, zwłaszcza pod kątem jego uwikłania w konflikt rodziców.
3. W przypadku stwierdzenia występowania konfliktu między rodzicami, instytucje pomocy społecznej motywują rodziców do podjęcia mediacji, wsparcia psychologicznego oraz wskazują placówkę, w której rodzice i dziecko mogliby je odbyć.
4. Na wniosek pracownika socjalnego rodzinie przydzielany jest asystent rodziny⁷. Asystent rodziny wykonuje zadania polegające na: opracowywaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z jej członkami oraz konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniu pomocy rodzinie w rozwiązywaniu problemów psychologicznych.
5. W przypadku eskalującego konfliktu między rodzicami, instytucje pomocy społecznej monitorują, na ile ta sytuacja wpływa na rozwój psychofizyczny dziecka. W razie potrzeby informują sąd o zagrożeniu dobra dziecka lub uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty”, jeśli dziecko lub rodzic doświadczają przemocy.

² Par. 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

³ Ibidem, par. 23.

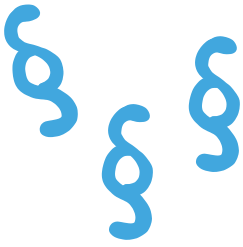
⁴ Ibidem, par. 20 ust. 11.

⁵ Art. 150 ust.2 pkt. 1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe

⁶ Art. 10 ust.3 pkt. 1-4 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁷ Ibidem, art.11 ust. 3-4.

VI. SĄD

1. Sąd zgodnie z prawem chroni potrzeby i interesy dziecka.
2. W pierwszej kolejności sąd sprawdza możliwość porozumienia się stron lub skierowania ich na mediację. Jeśli sąd widzi taką możliwość, motywuje rodziców do polubownego rozwiązania konfliktu.
3. Działania sądu są podejmowane szybko. Sędziowie rodzinni pracują w ramach dyżurów całodobowych i mogą w sytuacjach nagłych wydawać natychmiastowe postanowienia. Zwłoka w działaniach sądu nie może prowadzić do krzywdy dziecka, zwłaszcza w sytuacji występowania przemocy.
4. Rozpoznając sprawę sąd może tymczasowo uregulować sprawę dziecka rozstrzygając wniosek o zabezpieczenie jego potrzeb i interesów. Rozpoznanie tego wniosku powinno się odbyć w terminie 7 dni, a jeśli jest wymagana rozprawa, powinna być wyznaczona w terminie miesiąca⁸.
5. Wskazaniem do wydania orzeczenia o opiece naprzemiennej jest współpraca rodziców, bezpieczna sytuacja dziecka. W przypadku konfliktu i przemocy należy rozważyć zastosowanie opieki naprzemiennej tylko w wyjątkowych przypadkach.
6. Dziecko ma prawo być wysłuchane przed sądem w sprawie dotyczącej jego osoby. Wystuchanie dziecka jest możliwe tylko w sytuacji, gdy sąd będzie miał pewność, iż czynność ta nie będzie krzywdząca dla dziecka. Sąd nie stawia dziecka przed koniecznością wyboru rodzica, z którym chce mieszkać i się spotykać. Warunki wystuchania dziecka określają standardy Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę⁹.
7. W sytuacji, gdy rodzice są uwikłani w konflikt i nie są w stanie zadbać o dobro dziecka, sąd powinien rozważyć możliwość ustanowienia kuratora dla dziecka.
8. Z dużą ostrożnością sąd powinien oceniać opinie wydane przez specjalistów działających na zlecenie jednego z rodziców, gdyż istnieje zagrożenie instrumentalnego ich wykorzystywania. Ponadto wielokrotne diagnozowanie i badanie dziecka na okoliczność rozstania rodziców jest wtórną traumatyzacją dziecka.
9. Włączanie przez rodzica dziecka w konflikt, wykorzystywanie w walce o własne interesy przeciwko drugiemu z rodziców oraz ograniczanie

⁸ Art. 737 Ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego.

⁹ Jak zorganizować wystuchanie dziecka w trybie art. 2161I 576§2 KPC, publikacja Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

kontaktów z drugim rodzicem jest przejawem krzywdzenia dziecka i powinno być brane pod uwagę przy rozstrzygnięciach sądu.

10. Przy wydawaniu rozstrzygnięć sąd może uwzględnić fakt podstawnego używania instrumentów prawnych i okoliczności dyskredytujących rodzica i odciążenia go od kontaktu z dzieckiem.
11. Sąd sprawdza w trakcie postępowania, czy dziecko nie jest wykorzystywane do walki w konflikcie rodziców. Sąd z urzędu podejmuje działania zabezpieczające dziecko przed przemocą, w tym przemocą psychiczną.
12. Sąd docięka, jakie jest źródło niechęci dziecka do jednego z rodziców i daje zalecenia do odbudowywania więzi dla obojga rodziców. W sytuacji podejrzenia wystąpienia przemocy, sąd korzysta ze wsparcia biegłego mającego wiedzę teoretyczną i praktyczną z zakresu przemocy w rodzinie, zwłaszcza w celu ochrony dziecka przed tym, aby kontakty nie dawały możliwości stosowania przemocy.
13. Sąd sprawdza, czy dziecko i rodzice potrzebują pomocy specjalistycznej. Jeśli tak, wydaje stosowne zarządzenia. W sytuacji, w której pojawia się argument przemocy, sąd zobowiązuje rodziców do zapewnienia opieki psychologicznej dziecku.
14. Sąd zobowiązuje rodziców do podjęcia pomocy psychologicznej bądź wsparcia psychologicznego w odpowiedniej placówce, zwłaszcza w sytuacji występowania przemocy. Przed skierowaniem rodziców do odpowiedniej placówki sąd sprawdza ofertę pomocy dostępną w tej placówce.
15. Formułując skierowanie dla rodziców i zalecając im skorzystanie z odpowiedniej formy pomocy, ważne jest, aby sąd miał na uwadze, że w sytuacji rozstania i rozwodu rodziców przeciwwskazane jest prowadzenie terapii rodzinnej i małżeńskiej/partnerskiej, natomiast zalecane jest podjęcie przez rodziców mediacji bądź wsparcia indywidualnego, grupowego, warsztatów psychoedukacyjnych.

VII. SŁUŻBA KURATORSKA

1. Kurator działa w środowisku rodziny na zlecenie sądu.
2. Kurator chroni potrzeby i interesy dziecka.
3. Kurator nie staje po żadnej ze stron konfliktu, jest neutralny.
4. Kurator motywuje rodzica do skorzystania z pomocy, zwłaszcza z mediacji i wsparcia psychologicznego.
5. Kurator może wskazywać sądowi potrzebę zmiany sytuacji prawnej i formy pomocy dziecku, zwłaszcza w zakresie zobowiązania rodziców do zapewnienia pomocy dziecku, zmiany kontaktów, władzy rodzicielskiej i miejsca pobytu dziecka.

VIII. OPINIODAWCZE ZESPOŁY SĄDOWYCH SPECJALISTÓW

1. Szczegółowe warunki działania opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów określa Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów oraz „Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych” wydane przez Instytut Ekspertyz Sądowych w Krakowie¹⁰.
2. Każdy pracownik opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów dba o dyskrecję i poczucie bezpieczeństwa dziecka w trakcie badań¹¹.
3. Biegli diagnozują sytuację dziecka i rodziców pod kątem psychologicznym, pedagogicznym i psychiatrycznym. Opinia obejmuje kompleksową diagnozę systemu rodzinnego¹².
4. Niezależnie od zlecenia sądu, opiniodawczy zespół sądowych specjalistów z urzędu uwzględnia w opinii występowanie przemocy w rodzinie oraz naruszenie dobra dziecka¹³. Z urzędu zamieszcza również informację o braku zgody jednego z rodziców na kontakt dziecka z drugim rodzicem¹⁴.
5. Na zlecenie sądu opiniodawczy zespół sądowych specjalistów weryfikuje skalę udziału dziecka w konflikcie rodziców.

¹⁰ „Standardy opiniowania psychologicznego w sprawach rodzinnych i opiekuńczych”, Alicja Czerederecka (red.), Kraków 2016.

¹¹ Ust. 9.1. Zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lutego 2016 r. w sprawie ustalenia standardów metodologii opiniowania w opiniodawczych zespołach sądowych specjalistów.

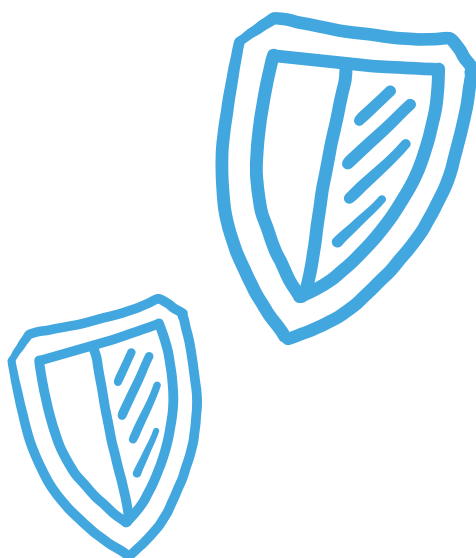
¹² Ibidem, ust. 8.1.

¹³ Ibidem, ust. 4.2.

¹⁴ Ibidem, ust. 6.2.

IX. POLICJA

1. Podczas interwencji policji najważniejsze jest dobro i bezpieczeństwo dziecka.
2. Podczas interwencji policjant nie stawia dziecka w sytuacji konieczności wyboru pomiędzy rodzicami, a zwłaszcza nie rozpytuje dziecka, z którym z rodziców chce ono zostać.
3. Policjanci interweniujący w sytuacji konfliktu rodziców są odpowiedzialni za przywrócenie i zachowanie spokoju w obecności dziecka i zapewnienie bezpieczeństwa dziecku w ten sposób, żeby nie musiało być świadkiem konfliktu między rodzicami i, jeśli to możliwe, również czynności prowadzonych w trakcie działań policji.
4. Policjanci domagają się postanowień sądowych dotyczących dziecka. W przypadku nieprzedstawienia przez rodziców postanowień sądu, policjanci kierują wnioskiem do sądu o wydanie aktualnej decyzji dotyczącej spraw dziecka.
5. W przypadku zaobserwowania jakiegokolwiek formy przemocy wobec dziecka, w tym przemocy psychicznej, policjant jest zobowiązany do jej natychmiastowego przerwania oraz wszczęcia odpowiednich procedur (m.in. „Niebieskie Karty”, zawiadomienie sądu rodzinnego).

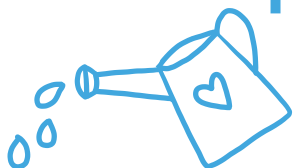

X. OCHRONA ZDROWIA

1. Lekarz lub pielęgniarka oceniając stan zdrowia dziecka, bierze pod uwagę jego sytuację rodzinną i sprawdza, czy dziecko nie jest włączone w konflikt między rodzicami i czy niepokojące objawy występujące u dziecka nie są wynikiem stresu związanego z przeżywaniem konfliktu.
2. W przypadku stwierdzenia uwikłania dziecka w konflikt między rodzicami, lekarze i pielęgniarki zalecają rodzicom na przykład mediację, pomoc psychologiczną, psychoterapię indywidualną lub grupową oraz przedstawiają konsekwencje dalszego istnienia konfliktu dla zdrowia dziecka.
3. W przypadku konfliktu między rodzicami, który wpływa na rozwój psychofizyczny dziecka, pracownicy każdej placówki ochrony zdrowia (lekarze, pielęgniarki) mają obowiązek poinformowania o tym służb uprawnionych do zbadania sytuacji rodzinnej (ośrodek pomocy społecznej, sąd rodzinny).
4. W konflikcie okołorozwodowym służba ochrony zdrowia nie może być wykorzystywana do uzyskiwania dokumentów w celu odcięcia jednego z rodziców od kontaktu z dzieckiem.
5. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka, przedstawiciele ochrony zdrowia (lekarze, pielęgniarki) uruchamiają procedurę „Niebieskie Karty” oraz informują o tym policję i sąd opiekuńczy.

XI. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

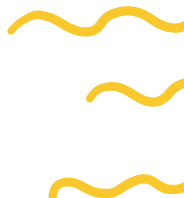
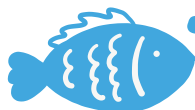
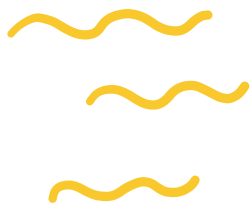
1. Organizacje pozarządowe niezależnie od celów statutowych i odbiorców pomocy powinny przede wszystkim kierować się zasadą dobra dziecka i nie wskazywać rozwiązań krzywdzących dziecko.
2. W organizacjach pozarządowych pracują wykwalifikowani profesjonaliści, którzy działają według branżowych zasad.
3. Organizacje pozarządowe pracujące z dzieckiem dostosowują warunki lokalowe i organizacyjne do jego potrzeb.
4. W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka organizacje informują o tym właściwe służby: policję, sąd opiekuńczy, ośrodek pomocy społecznej.

ZAKOŃCZENIE

1. Wszystkie służby są zobowiązane do stałego podnoszenia kwalifikacji. Pracują pod superwizją.
2. Instytucje działające na rzecz rodziny współpracują ze sobą dla dobra dziecka i rodziny, z poszanowaniem zasady poufności.
3. Pomoc świadczona dla dziecka i rodziców nie może być różnicowana ze względu na płeć, pochodzenie, wiek, status ekonomiczny, wyznanie, orientację seksualną.

RYBEŃKA

Mała rybka Lio mieszkała w głębinach Błękitnego Morza. Wraz z mamą i tatą zajmowała domek w zagłębieniu pod płaskim kamieniem obok ukwiała w kolorach tęczy. Lio należała do najweselszych rybek w morzu. Wyptywała z domu rano i hasała aż do wieczora. Czasem do zabawy włączali się rodzice, wtedy ich śmiech niósł się daleko za Błękitne Morze. Wieczorami zaś siadali razem przed domem i słuchali śpiewu srebrnołuskich syren.

Lio przytulała się do mamy i mówiła: – Kocham cię, mamusiu. – I przytulała się do taty, i mówiła: – Kocham cię, tatusiu. – Oni całowali ją w mały nosek. – Kochamy cię, rybeńko – szeptali.

Po zmierzchu układali Lio do snu na postaniu z miękkich glonów. Sami zaś odpoczywali w hamaku splecionym z pnączy. Rybka słyszała ich ciepłe głosy. Bardzo lubiła leżeć tak i nasłuchiwać. Rodzice rozmawiali o tym, jak minął im dzień, i o tym, co będą robić jutro. Ich głosy były niczym kołysanka.

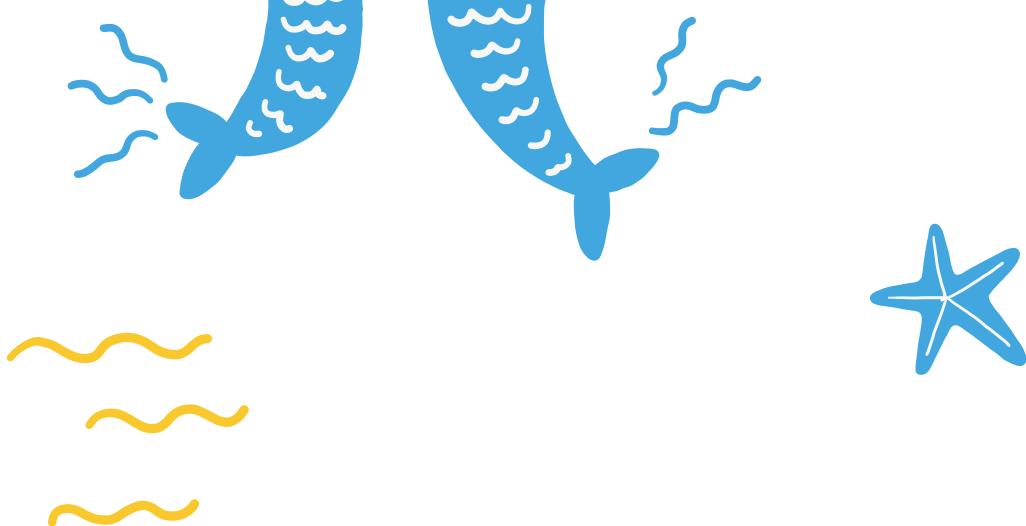
Lio wierzyła, że zawsze będzie mieszkać z tatą i mamą w domku pod płaskim kamieniem. I zawsze przed snem usypiać ją będą ich rozmowy.

Jednak z czasem w domu małej Lio nastąpiły zmiany. Rodzice już nie zbierali razem perłowych muszli. Nie doglądali razem hodowli krewetek. I coraz rzadziej siedzieli ze sobą w hamaku z zielonych pnączy. Jeszcze tylko razem przyptywali całować Lio na dobranoc. Któregoś wieczoru, gdy rybka leżała już w postaniu i nasłuchiwała, nie usłyszała szmeru głosów ani śmiechu. W mieszkaniu panowała głucha cisza. To było zadziwiające. Rodzice byli w domu, ale nie rozmawiali ze sobą. Lio nie mogła zasnąć. Brakowało jej szmerzących rozmów mamy i taty. Następnego wieczór przyniósł zmiany jeszcze bardziej nieprzyjemne.

„Bul, bul!” – Lio usłyszała podniesione głosy rodziców. Bańki powietrza, które wyptywały z ich ust, czyniły wiele hałasu i zniekształcały głosy. I przerażały. Nawet srebrnołuskie syreny zaprzestały śpiewu z przestraszenia.

Lio ukryła pyszczek w morskiej pianie i się rozszlochała. Zaniepokojeni rodzice przerwali spór.

- Płaczesz? Wystraszyliśmy cię? Powiedz, rybeńko - mama pogłaskała rybkę po chabrowej płetwie.

- Nie płaczę - chlipnęła rybka.

- Nie ukrywaj też. Smutno ci, więc nic dziwnego, że płaczesz. Pamiętaj, że zawsze możesz z nami porozmawiać o tym, co czujesz. Pomożemy ci poradzić sobie z każdym zmartwieniem - zapewnił tata.

Lio otarła z oczu morską pianę. - Będę pamiętać - obiecała.

Kolejne dni przyniosły sporo smutku i niewiele radości. Od nadmiaru ciszy w domku małej rybki więdły kwiaty. Ale hałas był jeszcze gorszy. Budził morskie bałwany. Spienione i złe wyrzywały z dna głązy i ciskały nimi na lewo i prawo, płosząc nawet rekiny. Lio już nie kryła też. Bała się ciszy i bała się hałasu. Nie wiedziała, jak powiedzieć o tym rodzicom. Na pytanie, dlaczego płacze, odpowiadała: - Brzuszek mnie boli.

Rodzice domyślili się jednak, że przyczyną płaczu jest coś innego.

- Powiedz, kochanie, co cię martwi. Spróbujemy ci pomóc - zachęcali.

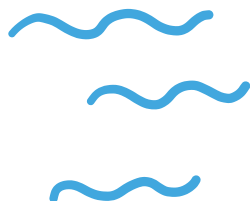
Rybka wygięła usta w podkówkę. - Bo nie rozmawiacie. Bo krzyczycie. Bo syreny już nam nie śpiewają. Bo boję się morskich bałwanów. Bo już mnie nie kochacie.

Mama i tata zrozumieli, jak bardzo ich spór martwi małą rybeńkę. Zapewnili ją o swojej miłości. A po chwili Lio usłyszała szmer głosów. Rodzice się naradzali. Następnego dnia powiedzieli, co zamierzają zrobić, aby uciszyć morskie bałwany.

- Postanowiliśmy się rozstać, rybeńko. Już nie umiemy cieszyć się, że jesteśmy ze sobą. Milczymy gniewnie albo na siebie krzyczymy. Lepiej będzie, gdy zamieszkamy osobno.

- Osobno? Nie! - krzyknęła Lio. Łzy żalu i gniewu cisnęły się jej do oczu. Rzuciła się do drzwi i wypłynęła na szerokie wody. Mocno biła ogonem, żeby pozbyć się złości i żalu, ale było to trudne. W końcu, zmęczona, usiadła pomiędzy skałami. Nigdy nie odpłynęła od domu tak daleko. Nagle wystraszyła się, że nie znajdzie powrotnej drogi.

- Gdzie jesteś, rybeńko?! - Zaniepokojone głosy przedarły się przez huk morskich fal.

Lio wyrzała zza skały. Życzliwe rozgwiazdy oświetliły ciemne morskie zakątki niczym gwiazdki z nieba. Od strony koralowców płynęła mama, a z przeciwnej strony - tata. Szukali jej. Płynęli z różnych stron, każde z osobna, ale oboje martwili się o nią. Lio pomyślała, że teraz już tak będzie. Rodzice nie będą razem, jednak to nie znaczy, że przestaną troszczyć się o nią.

- Tu jestem! - zawołała. I nawet uśmiechnęła się lekko przez łzy.

Chwilę później mama i tata uściskali ją z miłością i wyjaśnili, jak zmieni się ich życie, gdy zamieszkają osobno.

- Każde z nas będzie miało swój dom, ale nie przestaniemy się tobą opiekować, rybeńko - tata przytulił ją mocno.

- Nadal będziemy spędzać z tobą czas. Bawić się, pływać w słońcu i zbierać perłowe muszelki - mama pocałowała małą Lio w rybi nosek.

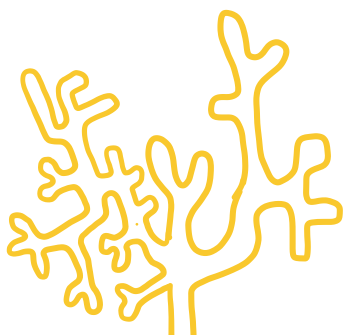
Rybka otworzyła pyszczek i się zawahała.

- Śmiało, chcesz o coś spytać? - zachęcił ją tata.

- Tak - wyszeptwała Lio. - Zawsze będziecie mnie kochać?

- Zawsze. To się nigdy nie zmienia, rybeńko - zapewnili rodzice.

Od tego dnia minęło trochę czasu. Rodzice Lio nie mieszkają już razem i nie toczą już sporów, więc morskie bałwany zapadły się pod dno Błękitnego Morza. Mała Lio znowu czuje się szczęśliwa. A srebrnotuskie syreny śpiewają wieczorami w głębinach błękitnych wód.

Małgorzata Strękowska-Zaremba

WWW.STANDARDYROZSTANIA.PL

Specjalistyczna Poradnia
Psychologiczno-Pedagogiczna
„Uniwersytet dla Rodziców”

